

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GEOGRAFIE V1

NOVEMBER 2011

MEMORANDUM

PUNTE: 300

Hierdie memorandum bestaan uit 17 bladsye.

Nasien van Paragraaftipe Vrae

Neem kennis dat die kandidate nie SES verskillende punte hoef te skryf om die maksimum van 12 punte te kry nie. TWEE of meer idees kan gebruik word met 'n uitgebreide/in-diepte verduideliking.

Kandidate moet nie gepenaliseer word as hulle nie in paragraafvorm skryf nie.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	Polêre front		
	1.1.2	Ferrel sel		
	1.1.3	Hadley sel		
	1.1.4	Subtropiese hoog		
	1.1.5	Ewatoriale laag	(5 x 2)	(10)
1.2	1.2.1	Plan aansig	(1 x 2)	(2)
	1.2.2	Dwarsprofiel	(1 x 2)	(2)
	1.2.3	(a) Y	(1 x 2)	(2)
		(b) X	(1 x 2)	(2)
		(c) Z	(1 x 2)	(2)
1.3	1.3.1	2 Februarie (2)	(1 x 2)	(2)
	1.3.2	See-oppervlakte-temperatuur van 27°C en hoër/ Uiters hoë temperatuur (2) Onstabiele atmosferiese toestande/stygende warm lug (2) Ontwikkel tussen 5° en 20° suid van die ewenaar (2) Corioliskrag word vereis vir spiraalaksie van lug (2) Bolug divergensie (2) Hoë vlak van verdamping/ voldoende voginhoud (2) Vrystelling van latent hitte (2) Winde wat lig en veranderlik is (2) Kalm toestande (2) Geringe wrywing oor die oseaan (2) Versnelde konveksie (2) [Enige TWEE van bostaande]	(2 x 2)	(4)
	1.3.3	Die naam Yasi begin met die letter Y wat te kenne gee dat daar baie siklone voor hierdie een was (2) 25 ste sikloon (2) Sterk genoeg geboue wat siklone kan weerstaan (2) Pad van die sikloon nie geblokkeer deur landmassas, daarom Australië meer kwesbaar (2) [Enige EEN van bogenoemde]	(1 x 2)	(4)
	1.3.4	Mees [kandidate moet klem plaas op mees/ergste/sterkste] verwoestende storm (2) Omvangryke skade aan eiendom (2) Omvangryke skade aan infrastruktuur (2) Verlies aan lewens (2) Skade aan omgewing (2) Plase vernietig (2) Verwoestende winde/windspoed meer as 200 km (2) Hoë golf opwellings (2) Deurdringende reëns (2) [Enige TWEE van bostaande. Gee 2 punte vir sterkte en 2 punte vir voorbeeld]	(2 x 2)	

- 1.3.5 (a) Daar was 'n onkeerbare storm en **skielik** [kandidate moet klem plaas op die vinnige/onverwagse/skielike verandering] wanneer die oog verby beweeg (2)
dit is kalm (2)
mooiweer/geen wolke (2)
geen wind (2)
geen reën (2)
[Enige TWEE van bostaande] (2 x 2) (4)
- (b) Dalende lug veroorsaak stabiele toestande (2) (1 x 2) (2)
- 1.3.6 Willy-Willies (2) (1 x 2) (2)
- 1.3.7 Dit is 'n ontwikkelde/gevorderde land/meer ekonomies gevorderde land (2)
Het 'n sterk ekonomie (2)
Kom algemeen voor daar (2)
[Enige EEN van bogenoemde] (1 x 2) (2)
- 1.4 1.4.1 Klimaatverandering verwys na lang termyn veranderinge in globale klimaat (2)
[Konsep] (1 x 2) (2)
- 1.4.2 Motors stel baie koolstofdioksied vry wat lei tot hoë temperature (2)
Meer koolstofdioksied voorsien meer kondensasie nuklei (2)
Hoë temperature verhoog die verdampingstempo (2)
Meer kondensasie gee aanleiding tot hoër reënval (2)
[Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde – Ook invloed van oorstromings op petrolverbruik] (2 x 2) (4)
- 1.4.3 Bou van damme (2)
Plant meer bome (2)
Reguit maak van meanders (2)
Kanalisering van riviere (2)
Bou levees of kunsmatige walle om oorstrooming van water te verhoed (2)
Wyer maak van rivierkanale (2)
Nedersettings moet nie onder die vloedlyn gebou word nie/ bou regulasies (2)
Aanplant van plantbedekking in die opvangsgebiede om infiltrasie aan te help (2)
Pas kontoerploëry toe om oppervlak afloop te beheer (2)
Vroeë vloed waarskuwingsisteme (2)
Ontruimingsprosedures (2)
Beskerming van vleilande (2)
Bou van afvoerweë (2)
Beter storm dreineringspype (2)
Onderhoud van stormwater dreineringspype (2)
Bewusmakingsveldtogte (2)
[Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde] (6 x 2) (12)

1.5	1.5.1	Vloedpiek/piekvloei - die hoogste vlak van water bereik in 'n rivierkanaal nadat dit gereën het (2) [Konsep]	(1 x 2)	(2)
	1.5.2	10 000 kumeks/kubieke meter per sekonde (2)	(1 x 2)	(2)
	1.5.3	Piekvloei is hoër (2) Piekvloei was vinniger bereik/korter vertragingstyd (2)	(2 x 2)	(4)
	1.5.4	Uitgebreide boomwortelstelsel kan meer water absorbeer (2) Bome skep 'n hindernis op die oppervlak en forseer water om stadiger te vloei, wat dit sodoende aanmoedig om te infiltreer (2) Verwydering van bome lei tot meer afloop (2) Bome verminder afloop (2) [Enige EEN van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]	(1 x 2)	(2)
	1.5.5	Veroorsaak gronderosie/verwoestyning (2) Lei tot hoër temperature (2) Verander die ekosisteem/verlies aan biodiversiteit (2) Somige diere verloor hul habitat (2) Meer koolstofdioksied (2) Vermindering in suurstofproduksie (2) Negatiewe impak op mikro klimaat (2) Verhoog massa beweging (2) [Enige TWEE van bostaande]	(2 x 2)	(4)
	1.5.6	Implementeer afvalbestuursbeleid – geen afval gestort in riviere (2) Bewaring van vleilande (2) Rivier gesondheidsprogramme (2) Skep buffersone om ontwikkeling te na aan die rivier te verhoed (2) Moedig die groei van plante aan (2) Gereelde toetsing van waterkwaliteit (2) Regulasies op stedelike ontwikkeling (2) Verminder die hoeveelheid nedersettings langs die riviere (2) Gemeenskapsprogramme om mense op te voed oor die gebruik van riviere (2) Stel mense aan om riviere gereeld skoon te maak (2) [Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde]	(6 x 2)	(12)
1.6	1.6.1	Duikhelling (2)	(1 x 2)	(2)
	1.6.2	Dit is 'n geleidelike helling/10° tot 25° hoek (2) Duik in dieselfde rigting as die onderliggende strata (2) [Enige EEN van bostaande]	(1 x 2)	(2)
	1.6.3	Rûens maak dit moeilik om vervoernetwerke te bou (2) Eskarphellings nie geskik vir boerdery, want steil en rotsagtig (2) Bosbou word op die duikhelling onderneem, omdat dit nie vrugbare grond vereis nie (2) Duikhellings is geleidelik dus geskik vir nedersettings/boerdery (2)		

Komvormige cuestas het artesiëse bronne wat olie insluit (2)
Gebruik in baie sportsoorte/ontspanningsaktiwiteite/voorbeelde (2)
[Enige TWEE van bostaande] (2 x 2) (4)

1.6.4 (a) Talus/Puinhang/Konstante/Klippieshelling (2)

(b) Dit is parallel aan die oorspronklike helling (2)
Dit is 'n uniforme helling/20° tot 35° (2)
Puin van die kruin en krans akkumuleer hier (2)
Afsetting is die hoofaktiwiteit (2)
Behou 'n konstante hoek (2)
Onderworpe aan erosie/dongas vorm (2)
Konkaaf (2)
[Enige TWEE van bostaande] (2 x 2) (4)
[100]

VRAAG 2

2.1	2.1.1	Katabatiese (2)		
	2.1.2	Snags (2)		
	2.1.3	Afwaartse helling (2)		
	2.1.4	Termiese gordel (2)		
	2.1.5	Ryp (2)	(5 x 2)	(10)
2.2	2.2.1	Hoefystermeer (2)		
	2.2.2	Levee (2)		
	2.2.3	Vloedvlakte (2)		
	2.2.4	Standhoudend (2)		
	2.2.5	Meander (2)	(5 x 2)	(10)
2.3	2.3.1	Suid-Indiese Hoogdruk/Mauritius Hoog (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.2	Dit is HD stelsels/Dit is stelsels met die hoogste lugdruklesings (2) Hulle het hul oorsprong in 'n hoogdruk gordel (2) Bestaan uit dalende lug (2) Antisikloniese rigting in suidelike halfronde/Beweeg in 'n teenoorgestelde rigting as 'n sikloon (2) [Enige EEN van bostaande]	(1 x 2)	(2)
	2.3.3	21°C (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.4	Warm lug vanaf die subtropiese (2) ontmoet koue lug vanaf die pale (2)	(2 x 2)	(4)
	2.3.5	Middelbreedte sikloon/buite-tropiese sikloon/gematigde sikloon/ frontale depressie (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.6	Wes na oos/oostelike (2)	(1 x 2)	(2)
	2.3.7	Nee (2) Dit sal geblokkeer word deur die Suid-Indiese HD (beklee 'n blokkerende posisie)/Hoogdruk wig in (2) Dit beweeg ook verder suid van die land (2) Reeds oos van Kaapstad geleë (2) [Enige EEN rede]	(2 x 2)	(4)
	2.3.8	Dit bring winterreënval na Kaapstad (2) Moedig boerdery in winter aan (2) Vrugte soos appels/pere het koue toestande nodig (2) Wingerde vereis winterreënval (2) Damme word vol (2) Berei voor vir oorstromings (2) Maatreëls om vernietiging van gewasse te voorkom (2) Maatreëls om dood van lewendehawe te voorkom (2) [Enige EEN van bostaande – Aanvaar ander]	(1 x 2)	(2)

2.4	2.4.1	Tornado/hewige warrelwind (2) Hewige, roterende kolom lug wat uit donderstorm uitstrek (2) Spiraal van lug wat afwaarts uitbrei vanaf die onderste deel van 'n donderwolk tot op die grond (2) Dit is 'n uiterste warrelwind (2) [Enige EEN beskrywing van bostaande]	(2 x 2)	(4)
	2.4.2	Die opwelling van water langs 'n kus veroorsaak deur hewige windsnelheid en storms (2) [Konsep]	(1 x 2)	(2)
	2.4.3	Hoër temperature (2) Aardverwarming (2) [Enige EEN van bostaande]	(1 x 2)	(2)
	2.4.4	Kuslyne sal wegsak/oorstroom (2) Groot skade aan geboue (2) Groot kostes om geboue teen wegsinking te beskerm (2) Infrastruktuur vernietig (2) Groot kostes om infrastruktuur verder binnelands te verskuif (2) Finansiële verliese vir besighede op strandfront (2) Minder toeriste aan kusstede (2) Verlies aan inkomste vir hotelle, herberge, gastehuse, ens. (2) Plaaslike besighede sal handel met buitelanders verloor (2) Werkseleenthede word verminder (2) Het 'n impak op aktiwiteite in landelik-stedelike oorgangsones (2) Sosiale gevolge (2) [Enige SES. Aanvaar ander redelike antwoorde]	(6 x 2)	(12)
2.5	2.5.1	'n Dreineerbekken is 'n gebied wat gedreineer word deur 'n rivier en sy sytakke (2) [Konsep]	(1 x 2)	(2)
	2.5.2	Dendrities (2)	(1 x 2)	(2)
	2.5.3	Gesteentes van uniforme [konsep van uniformiteit belangrik] weerstand teen erosie (2)	(1 x 2)	(2)
	2.5.4	Water moet infiltreer (2) Vloei deur die grond (2) Ook korrekte beskrywing van diagram (2) [Enige EEN van bostaande.]	(1 x 2)	(2)
	2.5.5	Oppervlak afloop (2) Omdat dit direk na die rivier vloei (2) OF Met basisvloei(grondwater), moet water infiltreer en die watertafel bereik voordat dit in die rivier vloei (2) [Enige EEN rede van bostaande]	(2 x 2)	(4)

	2.5.6	(a) Infiltrasietempo verminder, want plantegroei vorm hindernis (2) (1 x 2)	(2)
2.6	2.6.1	(b) Stroomafloop neem toe, want meer oppervlakaflow (2) (1 x 2) Massiewe stollingsgesteentes (2) Graniet (2) [Enige EEN van bostaande] (1 x 2)	(2) (2)
	2.6.2	'n Hoop kernstene wat lyk asof dit opmekaar gestapel is (2) [Konsep] (1 x 2)	(2)
	2.6.3	Vertikale en horisontale nate vorm, omdat water deur rotse syel - chemiese verwerking (2) Die gesteente breek op en word meer gerond (2) Die kernstene kom voor soos 'n los hoop nadat die geërodeerde materiaal verwyder is (2) (3 x 2)	(6)
2.7	2.7.1	Helling het onstabiel geraak as gevolg van konstruksie (2) Die gewig van die hotel het te swaar geword vir die helling en veroorsaak dat dit afgegely het (2) Verwydering van plantegroei gedurende konstruksie (2) [Enige EEN van bostaande] (1 x 2)	(2)
	2.7.2	Bou betonmure, kabels, stutmure, ens. by steil paduitgrawings (2) Plantegroei kan aangebring word om erosie te voorkom (2) Hergradeer die helling deur die bopunt af te lei (2) Voorsien voldoende dreinerings sodat dele van die helling nie deur water weggespoel word nie (2) Verwyder los gesteente deeltjies wat teen die helling kan afval (2) Plaas betonlae oor die helling (2) Maasdraad om hellingbewegings te verhoed (2) Boor metaalstawwe in die rots om dit te stabiliseer (2) Behoorlike ingenieurswerk wanneer konstruksiewerk op hellings gedoen word (2) Terrasse op hellings (2) Vermy ontwikkeling van nedersettings op steil hellings (2) Behoorlike omgewingsimpakstudies (2) [Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde] (6 x 2)	(12) [100]

VRAAG 3

3.1	3.1.1	D (2)		
	3.1.2	A (2)		
	3.1.3	E (2)		
	3.1.4	C (2)		
	3.1.5	B (2)	(5 x 2)	(10)
3.2	3.2.1	D (2)		
	3.2.2	F (2)		
	3.2.3	A (2)		
	3.2.4	C (2)		
	3.2.5	B (2)	(5 x 2)	(10)
3.3	3.3.1	Vervoerroetes kom hier byeen/hoë vlak van toeganklikheid (2)	(1 x 2)	(2)
	3.3.2	Hoë grondwaarde (2)		
		Baie hoë geboue (2)		
		Hoë huur (2)		
		Verkeersopeenhopping (2)		
		Kommersiële hart van die stad (2)		
		Hoë bebouingsdigtheid (2)		
		Toeganklikheid (2)		
		Hoë konsentrasie van hoë orde funksies (2)		
		Hoë konsentrasie van mense (2)		
		[Enige TWEE van bostaande]	(2 x 2)	(4)
	3.3.3	Residensieel (2)	(1 x 2)	(2)
	3.3.4	Gemengde grondgebruike (2)		
		Oorbevolking (2)		
		Geboue word nie opgeknop nie, omdat dit die toekomstige uitbreidingsgebiede van die stad is (2)		
		Assosiasie met aandskemering aktiwiteite - dwelms/prostitusie (2)		
		Lok lae inkomste immigrante (2)		
		Misdaad/sosiale probleme/voorbeelde van sosiale probleme (2)		
		Etniese spanning (2)		
		[Enige TWEE van bostaande]	(2 x 2)	(4)
	3.3.5	(a) Die voorkoms van die park (2)		
		Groenmaak projekte (2)		
		[Enige EEN van bostaande]	(1 x 2)	(2)
		(b) Verminder besoedeling (2)		
		Verlaag temperature (aardverhitting) (2)		
		Skep 'n natuurskoon omgewing/estetiese waarde (2)		
		Voorsien ook 'n plek van vrede en rus in die stad (2)		
		Beheer kweekhuiskasse (2)		
		Absorbeer koolstofdioksied (2)		
		Verminder gronderosie en afloop (2)		
		Kan stedelike uitbreiding verhoed (2)		

- Voorsien ontspanningsgebiede in die stad (2)
 Beskerm wildlewe (2)
 Verhoog waarde van eiendom (2)
 [Enige TWEE van bostaande] (2 x 2) (4)
- 3.4 3.4.1 Volhoubare stad verwys na 'n stad wat die lewenskwaliteit van sy inwoners verbeter en ook toekomstige generasies in ag neem (2)
 'n Stad wat goed bestuur word in terme van water, beleide, elektrisiteitsverbruik, besoedeling, ens. (2)
 [Konsep] (1 x 2) (2)
- 3.4.2 Lugbesoedeling/vrystelling van kweekhuisgasse (2)
 Swak vullisverwydering (2)
 Onbeheerde bevolkingsgroei (2)
 Nywerhede (2)
 Anorganiese afval gestort as vulling/vulsel (2)
 Pomp afval in riviere (2)
 [Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde] (2 x 2) (4)
- 3.4.3 Moedig inwoners aan om alternatiewe hernieubare hulpbronne te gebruik / voorbeelde (2)
 Bewusmakingsveldtogte oor gebruik van water en elektrisiteit (2)
 Rommel beheer (2)
 Beheer waterverbruik (2)
 Wetgewing vir die beheer van besoedeling (2)
 Herwinning van afval en water (2)
 Stedelike afval bestuur (2)
 Gebruik omgewingsvriendelike boumateriaal (2)
 Vestig stedelike voedseltuine / daktuine (2)
 [Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde] (2 x 2) (4)
- 3.4.4 GEVOLGE OP GESONDHEID
 Hoë stresvlakke (2)
 Lugbesoedeling veroorsaak probleme soos asma en kanker (2)
 Waterverwante siektes / voorbeelde (2)
- GEVOLGE OP OMGEWING
 Suurreën wat die groei van plante affekteer (2)
 Vernietiging van die ekosisteem (2)
 Laat aardverhitting toeneem (2)
 Grondbesoedeling versprei siektes, peste en knaagdiere (2)
 Waterbesoedeling sal lei tot groei van alge wat sal veroorsaak dat akwatiese ekosisteme vernietig word as gevolg van 'n gebrek aan suurstof (2)
 Besoedeling oor die stad verhoog temperature gedurende die nag (2)
 Suurreën vernietig gebouestruktuur (2)

GEVOLGE OP EKONOMIE

Afname in produktiwiteit (2)

Skep addisionele kostes vir ekonomie (2)

Negatiewe effek op toerisme (2)

Toenemende druk op gesondheidsfasiliteite (2)

Mediese fonds bydrae styg/styging in mediese kostes (2)

[Enige SES van bostaande. Kandidate moet verwys na alle dele van die vraag. Aanvaar ander redelike antwoorde.] (6 x 2) (12)

- 3.5   3.5.1   Kommersiële boerdery is gebaseer op die doel om wins te maak (2)
[Konsep]
- 3.5.2   Hoë arbeidskoste (2)
Koste van bemestingstowwe (2)
Invoer van plaasmasjinerie teen hoë koste (2)
Gereelde droogtes lei daartoe dat daar teen 'n verlies geboer word (2)
Werkers wat staak vir hoër lone (2)
Verhoog brandstofkoste (2)
Verhoog vervoerkoste (2)
Verhoog operasionele kostes (2)
[Enige EEN van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]
(1 x 2) (2)
- 3.5.3   Voedsel sal duurder wees (2)
Armes sal honger ly/voedsel onsekerheid (2)
Afname in ekonomie/impak op BBP en BNP (2)
Hoë werkloosheid (2)
Hoër inflasie tempo (2)
Negatiewe of ongunstige handelsbalans (2)
[Enige EEN van bostaande – aanvaar ander redelike antwoorde]
(1 x 2) (2)
- 3.5.4   Die regering moet aansporings en opleiding aan boere gee ten einde te help om hul winste te verhoog (2)
Kleinskaal besproeiingskemas en verbeter toegang tot water (2)
Moedig konsolidasie van bestaansboerdery plase aan om produksie te verhoog (2)
Pas wisselbou toe (2)
Voorsien opleiding aan boere om uitset te verhoog (2)
Geneties aangepaste gewasse is meer bestand teen onkruidmiddels (2)
Gee lae rente lenings aan opkomende boere (2)
Verseker en bestuur watervoorsiening (2)
Beskerm grond teen erosie (2)
Regering moet die verspreiding en toegang tot voedsel monitor (2)
Stoor voedsel van surplus seisoene (2)
[Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde.] (6 x 2) (12)

3.6	3.6.1	Nee (2) Ontwikkelde lande eis dat ontwikkelende lande hulp/bystand van hulle kry slegs indien hulle die trekkers van hulle sal koop (2)(2 x 2)	(4)
	3.6.2	Belasting gehef op ingevoerde goedere sodat hulle duurder word as plaaslik geproduseerde goedere/Invoertariewe(2) Beperkings geplaas op hoeveelheid invoergoedere/kwotas (2) Finansiële bystand verleen aan plaaslike produseerders om produksiekostes te dek/subsidies (2) Anti-stortingsmaatreëls (2) Trots Suid-Afrikaanse veldtog/koop Suid-Afrikaans (2) [Enige TWEE van bostaande – aanvaar ander redelike antwoorde] (2 x 2)	(4)
	3.6.3	Ongunstige handelsbalans kom voor wanneer meer goedere ingevoer as uitvoer word (2) [Konsep] (1 x 2)	(2)
	3.6.4	Buitelandse kapitaal vloeï land-uit (2) Lewenstandaard neem af (2) Werkers word afgedank (2) Ekonomiese groei neem af (2) Skuld (2) Afhanklikheid van buitelandse beleggings (2) Plaaslike nywerhede minder kompetender (2) [Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde] (2 x 2)	(4)
	3.6.5	Voorsien werksgeleenthede (2) Meer klaar vervaardigde goedere uitvoer (2) Dra by tot die BBP (2) Verbeter buitelandse wisselkoers (2) Moedig buitelandse beleggings aan/invloei van buitelandse kapitaal (2) Voorsien 'n mark vir grondstowwe (2) Lei tot ontwikkeling van infrastruktuur (2) [Enige VIER van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde] (4 x 2)	(8) [100]

VRAAG 4

4.1	4.1.1	Waar (2)		
	4.1.2	Onwaar (2)		
	4.1.3	Onwaar (2)		
	4.1.4	Waar (2)		
	4.1.5	Onwaar (2)	(5 x 2)	(10)
4.2	4.2.1	C (2)		
	4.2.2	E (2)		
	4.2.3	D (2)		
	4.2.4	A (2)		
	4.2.5	B (2)	(5 x 2)	(10)
4.3	4.3.1	Landelik-stedelike migrasie/mense beweeg van landelike na stedelike gebiede (2)		
	4.3.2	Gebrek aan werksgeleenthede (2) Oorloë en siklone (2) Natuurgevare bv. droogtes/gronderosie (2) Armoede (2) Swak gesondheidsdienste (2) Gebrek aan skoon water (2) Meganisasie van plase (2) Ongelykheid van grondeienaarskap (2) Politieke onstabiliteit (2) Resessie in ekonomie, daarom minder subsidies (2) Misdaad/plaasmoorde (2) [Enige TWEE van bostaande - Aanvaar ander redelike antwoorde]	(2 x 2)	(4)
	4.3.3	Gebrek aan behuising lei tot groei van informele nedersettings (2) Toename in die vlakke van misdaad (2) Ongeskoolde mense nie werk kan kry nie (2) Verkeersopeenhoping (2) Besoedeling neem toe (2) Onvoldoende dienste om by te hou met groot bevolking/voorbeeld (2) Afvalbestuur word onbeheerbaar (2) Higiëne is 'n probleem in plakkerskampe (2) Waardes/tradisies/gebruike gaan verlore soos mense stadslewe gewoon raak (2) Oorbevolking (2) Verspreiding van siektes soos TB (2) Lei tot informele handel (2) Straatkinders (2) [Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]	(2 x 2)	(4)

- 4.3.4 Lok pendelaars (2)
 Lok afgetrede mense (2)
 Skep werksgeleenthede in landelike gebiede (2)
 Voorsien onderwys en opleiding aan boere (2)
 Ontwikkel vervoer infrastruktuur om nywerheids- en kommersiële aktiwiteite te lok (2)
 Organiseer feeste en sportgeleenthede om plattelandse dorpe te bevorder (2)
 Voorsien basiese behoeftes van landelike mense (2)
 Gee aansporings om nywerhede na landelike gebiede te lok (2)
 Verbeter dienslewering (2)
 Verbeter werkstoestande en salarisse (2)
 Verbeter toegang tot kapitaal vir boere (2)
 Plant droogte bestaande gewasse - mense nie werkloos gedurende droogtes (2)
 Wetenskaplike metodes om omgewingstoestande te monitor (2)
 Gemeenskaplike eienaarskap van grond verander na individuele eienaarskap om produksie te verbeter (2)
 Deur lae rente lenings aan potensiële boere te voorsien (2)
 Deur ontspanning vir die jeug in landelike gebiede te voorsien (2)
 Grondhervormingsbeleide / voorbeelde (2)
 GEAR en HOP (2)
[Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde.] (6 x 2) (12)
- 4.4 4.4.1 Informele nedersettings is geleë op die rand / soom van die beboude gebied (2)
 Geleë naby rivier (2) (1 x 2) (2)
 [Enige EEN van bostaande]
- 4.4.2 Werkloosheid (2)
 Oorbevolking (2)
 Huise waar kinders aan die hoof staan (2)
 Verspreiding van siektes (2)
 Sosiale euwels soos misdaad, dwelms en armoede (2)
 Kwesbaar in tye van vloede (2)
 Kan nie hulp voorsien in tye van nood soos brande (2)
 Gebrek aan dienslewering (2)
 Gebrek aan water en sanitasie (2)
 Xenofobie (2)
 [Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde] (2 x 2) (4)
- 4.4.3 Voorsien basiese dienste soos water (2)
 Voorsien basiese dienste soos riolering (2)
 Voorsien basiese dienste soos elektrisiteit (2)
 Bou huise en hervestig mense in hierdie gebiede (2)
 Verbeter infrastruktuur (2)
 Mense wat in informele nedersettings bly kan aangemoedig word om hul eie huise onder toesig te bou (2)

- Nuwe erwe moet toegeken word aan mense wat in informele nedersettings woon (2)
Werkskepping / Moedig entrepreneurskap aan (2)
[Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]
(2 x 2) (4)
- 4.4.4 Informele nedersettings sal afval in die rivier stort (2)
Rou riool kom in rivier (2)
Mense in informele nedersettings sal water vanuit riviere gebruik om hul klere te was (2)
Die verwydering van plantegroei om plek te maak vir geboue in informele nedersettings sal lei tot gronderosie (2)
Nywerheidsafval (2)
[Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]
(2 x 2) (4)
- 4.4.5 Grond herverdeling (2)
Grond restitusie (2)
Grondeiendomsreg (2)
[Enige TWEE van bostaande] (2 x 2) (4)
- 4.5 4.5.1 Bruto Binnelandse Produk (2) (1 x 2) (2)
- 4.5.2 Tersiere sektor (2) (1 x 2) (2)
- 4.5.3 Hulle is nie geregistreerde besighede nie (2)
Hulle betaal nie belasting nie/dra nie by tot BBP (2)
Geen formele rekords van inkomste (2)
[Enige EEN van bostaande] (1 x 2) (2)
- 4.5.4 Werksverliese lei dat werkers die informele sektor betree (2)
Klimaatgevaar lei dat ongeskoolde werkers in informele sektor werk (2)
Immigrante kan nie wettig werk bekom nie, daarom betree hulle die informele sektor om te oorleef (2)
Besighede gee kontrakte aan die informele sektor, want hulle vermy regulasies wat met werksekerheid verband hou (2)
Belastingontduiking (2)
Min kapitaal om in besigheid te belê (2)
Geen beperking om toe te tree (2)
Kompetisie hou pryse laag (2)
Ligging gerieflik vir klante (2)
Gebrek aan kennis en vaardigheid in die informele sektor (2)
Geen of lae vasgestelde kostes (2)
[Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]
(2 x 2) (4)

4.5.5		<p>Handelaars word as onwettig gesien en gereeld geteister deur plaaslike owerhede (2)</p> <p>Smouse het nie toegang tot befondsing nie (2)</p> <p>Smouse het nie toegang tot behoorlike handelsplekke of fasiliteite nie (2)</p> <p>Hulle is kwesbaar vir die weer (2)</p> <p>Geen behoorlike toegang tot sanitasie fasiliteite (2)</p> <p>Handelaars het nie vaardighede en kennis wat vereis word om die informele sektor te betree nie (2)</p> <p>Handelaars leen geld van geldskieters wat hoë rente tariewe hef en hulle is altyd in die skuld (2)</p> <p>Plaaslike markte is klein en hoë kostes van vervoer van goedere na groot markte is nie bekostigbaar vir informele handelaars nie (2)</p> <p>Geen behoorlike finansiële agtergrond/opleiding (2)</p> <p>Afhanklikheid van plaaslik beskikbare hulpbronne (2)</p> <p>Ongereelde inkomste (2)</p> <p>Geteiken deur bendes en rowers (2)</p> <p>Geen werksekerheid en en voordele vir werkers (2)</p> <p>Xenofobiese aanvalle (2)</p> <p>[Enige SES van bostaande. Aanvaar ander redelike antwoorde]</p>	(6 x 2)	(12)
4.6	4.6.1	<p>Water aanvraag oortref voorsiening (2)</p> <p>Swak water kwaliteit (2)</p> <p>Lekkende pype (2)</p> <p>Diefstal van water deur boere (2)</p> <p>[Enige TWEE van bostaande]</p>	(2 x 2)	(4)
	4.6.2	<p>Lesotho Hoogland Waterskema (2)</p> <p>Tugela-Vaal Waterprojek (TUVA) (2)</p>	(2 x 2)	(4)
	4.6.3	<p>Vernietig die ekosisteem (2)</p> <p>Toeslikking verminder die drakapasiteit van damme (2)</p> <p>Damme is vlak met 'n groot oppervlakgebied wat verdamping bevorder (2)</p> <p>Warm, droë klimaat verhoog verdamping vanuit damme (2)</p> <p>Nie geleë in brongebiede met wolkdekking of lae verdampingstempo's (2)</p> <p>Veranderinge in riviervloei eienskappe (2)</p> <p>Hervestiging van nedersettings (2)</p> <p>Hoë konstruksiekoste (2)</p> <p>Verlies aan boeredery/landbougrond (2)</p> <p>[Enige TWEE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]</p>	(2 x 2)	(4)

4.6.4	Waterbestuurstrategieë om watervoorraad aan te vul (2)	
	Herstel lekkende pype (2)	
	Gebruik inheemse plante en bome wat min water gebruik (2)	
	Verhoog die prys van water (2)	
	Stel boetes in vir onwettige waterkrane (2)	
	Verwyder indringerplantegroei, want hulle gebruik 'n groot hoeveelheid water (2)	
	Verminder kontaminasie van water van myne, grondvulling, nywerhede en riole (2)	
	Openbare bewusmaking oor watergebruik (2)	
	Herwin water (2)	
	Beskerm vleilande (2)	
	Riviergesondheidsprogramme (2)	
	Gebruik reënwatertenks (2)	
	Bou damme om die vloei van water te stoor en reguleer (2)	
	Ontwikkel vernuwende tegnologieë (2)	
	Wolkbestuiwing (cloud seeding) (2)	
	Prioritiseer dienslewering aan landelike gebied en informele nedersettings (2)	
	Wateroordragskemas bv TUVA (2)	
	[Enige DRIE van bostaande – Aanvaar ander redelike antwoorde]	(6)
		(3 x 2)
		[100]
	GROOTTOTAAL:	300